

TRUNG TÂM TRỌNG TÀI
QUỐC TẾ VIỆT NAM

KỸ NĂNG VIẾT VÀ BIÊN TẬP BÀI VIẾT NGHIÊN CỨU KHOA HỌC PHÁP LÝ

GS. TS. Đỗ Văn Đại

Giảng viên Trường ĐH Luật TP. Hồ Chí Minh

Trọng tài viên Trung tâm trọng tài quốc tế Việt Nam (VIAC)

NỘI DUNG

1 NHẬN DIỆN VẤN ĐỀ NGHIÊN CỨU

2 TÌM KIẾM THÔNG TIN LIÊN QUAN

3 BIÊN TẬP BÀI VIẾT NGHIÊN CỨU

I- NHẬN DIỆN VẤN ĐỀ NGHIÊN CỨU

Phân biệt bài giảng và bài viết trên tạp chí

- Bài giảng: Giảng tất cả, ngay cả đối với vấn đề không có bất cập (vì chỉ là truyền tải kiến thức);
- Bài viết trên tạp chí: Phải có đóng góp cho khoa học pháp lý nên cần cho thấy có bất cập (1) và cần đưa được hướng xử lý bất cập (2): Cần cả 2, nếu có 2 mà không có 1 (khó chấp nhận) hay có 1 mà không có 2 (không có giá trị khoa học);
- **Lưu ý:** Bài giới thiệu những điểm mới khi pháp luật thay đổi (vẫn chấp nhận nhưng với vai trò cung cấp thông tin).

I- NHẬN DIỆN VẤN ĐỀ NGHIÊN CỨU

Văn bản quy phạm pháp luật là cơ sở nghiên cứu (luật thành văn)

- Văn bản chưa rõ: Bất cập là cách hiểu khác nhau, cần có hướng dẫn (văn bản hướng dẫn, án lệ...) như pháp luật điều chỉnh HĐXD (ngoài Luật XD, BLDS hay Luật TM?) hay về khả năng người được đại diện xác lập giao dịch;
- Văn bản chống chéo: Một vấn đề với hướng xử lý khác nhau giữa các văn bản nên cần có hướng dẫn hay bổ sung quy định để thống nhất pháp luật như sử dụng tài sản thế chấp để phạm tội (hình sự/hành chính): Pháp luật dân sự (xử lý tài sản bảo vệ người nhận thế chấp) và pháp luật hình sự/hành chính (tịch thu sung quỹ);
- Văn bản không phù hợp/chưa tốt: Dù rõ, dù không chồng chéo nhưng văn bản không còn phù hợp như thời hiệu khởi kiện 2 năm quá ngắn và nghiên cứu tăng thêm (tranh chấp dân sự hay việc dân sự như công nhận và cho thi hành) hay mức lãi suất tín dụng tự do (lạm dụng, bất công bằng).

I- NHẬN DIỆN VẤN ĐỀ NGHIÊN CỨU

Kiểm chứng sự tồn tại của bất cập (tránh bất cập ảo)

- Qua thực tiễn xét xử: Án khác nhau (như đối với HĐXD có án áp dụng BLDS có án áp dụng Luật TM), các cấp khác nhau (như tài sản thế chấp được sử dụng để phạm tội (cấp sơ thẩm khác phúc thẩm và có giám đốc thẩm));
- Qua thực tiễn khác: Chủ thể hỏi các cơ quan có thẩm quyền/các chủ (như các nhà khoa học) thể hiện khác nhau (phạt 20% trong HĐXD đã hỏi Bộ xây dựng);
- Qua kinh nghiệm nước ngoài/quốc tế: Thấy khác biệt với Việt Nam và có thể tốt hơn Việt Nam (nghiên cứu so sánh để hoàn thiện pháp luật).

II – TÌM KIẾM THÔNG TIN LIÊN QUAN

Tìm kiếm thông tin chứng minh cho sự tồn tại của bất cập

- Tìm văn bản pháp luật liên quan: Vd như đối với Luật điều chỉnh HĐXD, Luật XD, Luật TM, BLDS... và nhận thấy chưa rõ ràng về nguồn điều chỉnh;
- Tìm kiếm thông tin trong thực tiễn: Ví dụ, đọc các án khác nhau đối với vụ việc tương tự với hướng giải quyết khác nhau, các tòa khác nhau trong cùng một vụ có hướng xử lý khác nhau;
- Tìm kiếm thông tin khác: Ví dụ quan điểm các tác giả khác nhau (như rất khác nhau về Luật điều chỉnh HĐXD), nội dung pháp luật nước ngoài khác và tốt hơn chúng ta (như có quy định về khả năng tự xác lập giao dịch của người được đại diện theo pháp luật/ủy quyền).

II – TÌM KIẾM THÔNG TIN LIÊN QUAN

Tìm kiếm thông tin cho hướng xử lý bất cập (hoàn thiện pháp luật)

- Tìm kiếm thông tin trong thực tiễn: Có nhiều án và tìm án có hướng xử lý hay/tốt hay hướng dẫn của cơ quan có thẩm quyền (sau đó đánh giá tốt/xấu cho xã hội);
- Tìm kiếm quan điểm các tác giả trong việc xử lý bất cập (trong sách/tạp chí/tài liệu khác như Hội thảo);
- Tìm kiếm kinh nghiệm xử lý vấn đề tương tự trong pháp luật nước ngoài/quốc tế để rút ra bài học cho Việt Nam (như pháp luật Pháp đối với đại diện nêu trên);

II – TÌM KIẾM THÔNG TIN LIÊN QUAN

Tìm kiếm ý tưởng của riêng mình trong việc hoàn thiện pháp luật (cho biết hướng xử lý bất cập đã nhận diện sau khi đã nghiên cứu thực tiễn, quan điểm các tác giả, kinh nghiệm nước ngoài);

Lưu ý: Khi tìm kiếm được thông tin, cần lưu lại trong máy tính (ngoặc kép) với trích dẫn nguồn đầy đủ thông qua footnote (tránh tìm đọc nhiều lần).

III – BIÊN TẬP BÀI VIẾT NGHIÊN CỨU

Xếp các ý tưởng lớn theo một trật tự nhất định (không trước mà sau khi đã tìm kiếm đầy đủ thông tin)

- Nếu chỉ có một vấn đề và một giải pháp: Có thể theo trật tự Bất cập (đã nhận diện), Các hướng xử lý có thể (quan điểm của các tác giả, hướng trong thực tiễn như các án khác nhau, kinh nghiệm nước ngoài/quốc tế...) và Đề xuất hoàn thiện (quan điểm của tác giả) với lập luận riêng của mình;
- Nếu có nhiều vấn đề (bất cập) và từng giải pháp cho từng vấn đề: Mỗi vấn đề theo logic nêu trên và bài viết sẽ có bố cục theo vấn đề;
- Lưu ý: cần có phần Dẫn đề/Dẫn nhập và Kết luận nhưng nên viết sau cùng.

III – BIÊN TẬP BÀI VIẾT NGHIÊN CỨU

Biên tập nội dung

- Thể hiện có nghiên cứu: Trích dẫn thực tiễn, trích dẫn nghiên cứu của người khác, trích dẫn kinh nghiệm nước ngoài (càng nhiều trích dẫn, càng thể hiện có nghiên cứu);
- Văn phong: Càng đơn giản càng tốt (tránh câu quá dài), nên tham khảo văn phong của người khác (ghi lại câu/cấu trúc câu hay);
- Trích dẫn nguồn: Cần khai thác footnote để trích nguồn (tránh sử dụng footnote để giới thiệu chỉ điều luật) và cách trích dẫn phù hợp với Tạp chí.

III – BIÊN TẬP BÀI VIẾT NGHIÊN CỨU

Xây dựng tên bài

- Thể hiện được ý tưởng tổng thể của bài viết: Như Xác định pháp luật điều chỉnh hợp đồng xây dựng hay Quyền xác lập giao dịch của người được đại diện đối với các vấn đề minh họa nêu trên;
- Thời điểm xây dựng: Không nên đầu tư quá nhiều khi bắt đầu và chỉ chốt tên ở thời điểm hoàn toàn hoàn tất bài viết (lúc đó mới rõ ý tưởng cuối cùng của tác giả);
- Lưu ý:
  - + Không cần cụm từ “đề xuất hoàn thiện” vì là đương nhiên cho bài trên tạp chí
  - + Các tiểu mục: như trên là ý tưởng tổng thể của tiểu mục, không được trùng với mục lớn và trong khuôn khổ của bài (tránh đi xa lạc đề).

THANK YOU

GS. TS. ĐỖ VĂN ĐẠI

Giảng viên Trường ĐH Luật TP. Hồ Chí Minh, Trọng tài viên Trung tâm
Trọng tài Quốc tế Việt Nam (VIAC)

Email: tsdovandai@yahoo.fr